

2. http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/ped/2011_211_2/N211-2p109-117.pdf
3. Мохун С.В. Загальна фізика. Механіка. Лабораторний практикум : навч. посібн. – Тернопіль : ТНПУ, 2012. – 147 с. : іл.
4. Загальна фізика. Лабораторний практикум : навч. посібник / за заг. ред. І.Т. Горбачука. – К. : Вища шк., 1992. – 509 с. : іл.
5. Практикум по физике. Механика : учеб. пособие для студентов вузов / под ред. А.Д. Гладуна. – М. : Высш. шк., 1990. – 111 с. : ил.
6. <http://elrn.fizmat.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=650>

С. В. Мохун

Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ПУТИ В РЕАЛИЗАЦИИ ЗАДАЧ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМА В КУРСЕ ОБЩЕЙ ФИЗИКИ (ГЛАВА «МЕХАНИКА»)

Обучение физике тесно связано с применением физического эксперимента как демонстрационного, так и лабораторного. Лабораторный физический практикум занимает важное место в общей системе университетской подготовки бакалавров, специалистов, магистров. Он является неотъемлемой частью курса физики и играет важную роль в ознакомлении студентов с экспериментальными основами фундаментальных физических законов и явлений.

В статье рассматриваются особенности проведения лабораторного практикума из общей физики (раздел «Механика») для студентов педагогических заведений и как пример приведены основные аспекты проведения лабораторного практикума в Тернопольском национальном педагогическом

университете имени Владимира Гнатюка. Проведен анализ последних публикаций и исследований и указано основные преимущества лабораторного практикума по сравнению с другими видами аудиторной учебной работы.

Ключевые слова: лабораторный практикум, физический эксперимент, практические умения и навыки.

S. V. Mokhun

Ternopil Volodymyr Gnatyuk National Pedagogical University

ORGANIZATIONALLY METHODOLOGICAL WAYS IN REALIZATION OF TASKS OF PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICS DURING THE LEADTHROUGH OF LABORATORY PRACTICAL WORK IN A COURSE GENERAL PHYSICS (SECTION OF «MECHANICS»)

Learning physics is closely associated with physical experiment as a demonstration and laboratory. Laboratory of Physics workshop occupies an important place in the overall system of university bachelors, specialists and masters. It is an integral part of physics and plays a major role in familiarizing students with the experimental basis of fundamental physical laws and phenomena.

The author of the article demonstrates the peculiarities of the conduction of the laboratory work of Physics (chapter «Mechanics») for students of the higher educational establishments. The principal aspects of the conduction of the laboratory work in Ternopil Volodymyr Gnatyuk National Pedagogical University are offered as an example. An analysis of recent publications and research, and are the main benefits of laboratory work, compared with other types of practical work.

Key words: laboratory practical work, physical experiments, practical qualities and skills.

Отримано: 17.05.2014

УДК 373.5.016:53

С. А. Муравський

*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
e-mail: muravskysergey@inbox.ru*

ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ

У статті розглянуто особливості використання компетентнісного підходу в процесі викладання фізики у вищих навчальних закладах, який передбачає засвоєння студентами різного роду знань, умінь, навичок, що дозволяють їм у майбутньому діяти ефективно в ситуаціях професійного, особистого й суспільного життя. Описано різницю між традиційними підходами і компетентнісним, між компетенцією і компетентністю, наведено основні структурні елементи компетентності. Розглянуто шляхи формування предметної компетентності, яка виступає як здатність застосування студентами вивчених формул, законів і явищ, при вирішенні поставлених завдань та використання знань в життєвих ситуаціях. Запропоновано з власного досвіду роботи рівні формування предметної компетентності, які досягаються в процесі складання і розв'язування фізичних задач.

Ключові слова: компетентнісний підхід; компетентність; компетенція; задача; пізнавальна діяльність.

Сучасне суспільство, яке характеризується високим рівнем розвитку, висуває нові вимоги до освіти, яка, будучи необхідним компонентом розвитку особистості, зобов'язана адекватно відображати вимоги часу. У зв'язку з цим відбувається істотна зміна освітньої парадигми: метою освіти стає вміння безперервно навчатися, здобувати знання, розвивати мислення і сприйняття, творчі здібності. Засвоєння, міцність, узагальнення готових знань стає лише допоміжним засобом розвитку інтелекту, тому що у зв'язку з розвитком фізичної науки, що характеризує інтелектуальний рівень суспільства, та інформаційних технологій, безупинно зростає і змінюється потік інформації. Зростання ролі фундаментальної науки в змісті освіти неминує має відобразитися у системі фізичної освіти, а також у методиці вивчення фізики.

Тому курс фізики не може носити суто предметний характер, а має включати в себе зміст, адекватний інноваційним технологіям навчання: наукову методологію, сучасні фізичні теорії. Серед проблем сучасної освіти чільне місце займає питання підготовки компетентних фахівців у різних галузях людської діяльності.

В науковій та методичній літературі зустрічаємо роботи з питань методики розв'язування задач (Кондратьєв А.С., Прияткін М.О., Уздін В.М., Усова А.С., Солодихін Н.А., Горіхів В.П., Кам'янецький С.С., Михайлова В.В. та ін), а також роботи, що відображають загальнодидактичні і психологічні проблеми розв'язування задач з фізики (Мігдал А.Б., Есаулов А.Ф., Ковальова С.Я.). Проте потребує подальшого вивчення викорис-

© Муравський С. А., 2014

тання задач у процесі вивчення фізики для формування предметної компетентності студентів.

Хуторський А.В. вважає, що компетентнісний підхід забезпечує «цілісний досвід вирішення життєвих проблем, виконання ключових (тобто належать до багатьох соціальних сфер) функцій, соціальних ролей, компетенцій, при цьому предметне знання не зникає зі структури освіченості, а виконує в ній підлеглу роль» [8, с.58].

Компетентнісний підхід – підхід, що «акцентує увагу на результат освіти, причому в якості результату розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти в різних ситуаціях» [1, с.48].

У компетентнісному підході на перший план висувається не інформування студента, а вміння вирішувати проблеми, що виникають у різних ситуаціях: у пізнанні і поясненні явищ дійсності; при освоєнні сучасної техніки і технологій; у взаєминах людей, в етичних нормах, при оцінці власних вчинків; в повсякденному житті при виконанні соціальних ролей; в правових нормах і адміністративних структурах споживчих і естетичних оцінках; при виборі професії та оцінці своєї готовності до навчання у вищому навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці; при необхідності вирішувати власні проблеми життєвого самовизначення, вибору стилю і способу життя, способів розв'язання конфліктів [7, с.5].

З точки зору Г.К. Селевко, «компетенція і компетентність виступають як освітні конструкції компетентнісного підходу, які спрямовують освіту на створення умов для оволодіння

комплексом компетенцій, необхідних випускнику для виживання і стійкої життєдіяльності в сучасних умовах» [5, с.24].

У науці існує два підходи до вживання понять «компетенція» і «компетентність». Такі вчені, як М.А. Русаковський, В.С. Ледньов, Н.Д. Никандров, М.В. Рижаків вважають, що дані терміни є синонімами. Ми, слідом за І.Г. Агаповим, Ю.В. Варданяном, І.А. Зимньою, Ю.Г. Татуром, А.В. Хуторським, С.Є. Шишовим та іншими розмежуємо їх.

Розглянемо поняття «компетенція» і «компетентність». І.Г. Агапов і С.Є. Шишов розглядають компетенції як загальну здатність і готовність особистості до діяльності, засновані на знаннях і досвіді, які отримані завдяки навчанням, орієнтованому на самостійну участь особистості в навчально-пізнавальному процесі, спрямованому на її успішне включення у трудову діяльність» [9, с.5].

І.А. Зимня розуміє під компетенцією «деяке внутрішнє, потенційне, приховане психологічне новоутворення, яке являє собою знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і відносин, які потім виявляються в компетентності людини» [4, с.37].

Р.М. Азарова і Н.М. Золотарьова вважають, що «компетенція – це спроможність застосовувати знання, вміння та особистісні якості для успішної діяльності в певній області» [1, с.48]. Г.К. Селевко зазначає, що компетенція «орієнтує освіту на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, необхідних випускнику для виживання і стійкої життєдіяльності в сучасних умовах» [5, с.138].

А.В. Хуторський розглядає компетенцію як «наперед задану вимогу до освітньої підготовки випускника, те, чим він повинен оволодіти після закінчення навчання на певному шаблі» [8, с.58].

На думку Ю.В. Варданяна, «компетентність» проявляється у індивідах як «готовність і здатність особистості використовувати теоретичні знання та практичний досвід для вирішення певних завдань» [2, с.9].

Ю.Г. Татур визначає компетентність як «якість людини, яка завершила навчання на певному ступені, що виражається в готовності (здібності) на його основі до успішної (продуктивної, ефективної) діяльності з урахуванням її соціальної значущості та соціальних ризиків, які можуть бути з нею пов'язані» [6, с.21].

Р.К. Селевко розглядає компетентність як «інтегративна якість особистості, що виявляється в загальній здатності та готовності її до діяльності, заснована на знаннях і досвіді, які отримані в процесі навчання і соціалізації і орієнтовані на самостійну і успішну участь у діяльності» [5, с.141-142].

І.А. Зимня вважає, що в основі компетентнісного підходу лежать компетентності людини, формування яких є метою і результатом освіти. При цьому важливим є те, що всі компетентності соціальними в широкому сенсі цього слова, бо вони виробляються, формуються в соціумі; вони соціальні за своїм змістом і проявляються в цьому соціумі:

- ключові – це узагальнено представлені основні компетентності, які забезпечують нормальну життєдіяльність людини у соціумі;
- професійні і навчальні компетентності формуються в цих видах діяльності людини;
- соціальні (у вузькому сенсі слова) компетентності характеризують взаємодії людини з суспільством, соціумом, іншими людьми [4, с.14].

Аналіз літератури з проблеми дослідження дозволив нам сформулювати поняття «компетенція» і «компетентність». Компетенція – це група взаємопов'язаних знань, умінь, навичок, які забезпечують виконання певної професійної задачі.

Компетентність – це готовність і здатність здійснювати професійну діяльність в рамках освоєної компетентності «зі знанням справи», тобто приймати відповідальні рішення і діяти адекватно вимогам в певній ситуації. Компетентнісний підхід створює умови для якісної підготовки студентів, сприяє формуванню системи міжпредметних компетенцій, а також надпредметних ключових компетенцій (не прив'язаних до конкретних навчальних дисциплін) в інтелектуальній, комунікативній, інформаційній, суспільно-політичній та особистісній сферах; пов'язаних з науково-дослідною діяльністю.

Перелік ключових компетенцій подано в загальному вигляді і потребує деталізації, як за віковими ступенями навчання, так і за навчальними предметами і освітніми галузями. Розробка освітніх стандартів, програм і підручників з окремих предметів має враховувати комплексність поданих у них зміст освіти з точки зору внеску у формування ключових компетенцій. У кожному навчальному предметі (освітній галузі) визначено необхідну і достатню кількість пов'язаних між собою реальних досліджуваних об'єктів, що формують при цьому знання, уміння, навички і способи діяльності.

При формуванні переліку предметних компетенцій враховується їх комплексний характер, тобто наявність у структурі компетенції: а) об'єкта реальної дійсності; б) соціальної значущості знань, умінь, навичок і способів діяльності по відношенню до даного об'єкту; в) особистісної значущості для студента формування даної компетенції.

До ключових компетентностей відносяться:

- ◇ Соціальна компетентність – здатність діяти в соціумі з урахуванням позицій інших людей.
- ◇ Комунікативна компетентність – здатність вступати в комунікацію з метою бути зрозумілим.
- ◇ Предметна компетентність – здатність аналізувати і діяти з позиції окремих галузей людської культури.
- ◇ Інформаційна компетентність – здатність володіти інформаційними технологіями, працювати зі всіма видами інформації.
- ◇ Автономна компетентність – здатність до саморозвитку, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможності.
- ◇ Математична компетентність – вміння працювати з числом, числовою інформацією.
- ◇ Продуктивна компетентність – уміння працювати і заробляти, бути здатним створити власний продукт, приймати рішення і нести відповідальність за них.
- ◇ Моральна компетентність – готовність, здатність жити за традиційними моральними законами.

Крім ключових компетентностей, загальних для всіх предметних галузей, виділяються і предметні компетентності – це специфічні здібності, необхідні для ефективного виконання конкретних дій в конкретній предметній галузі і включають вузькоспеціальні знання, особливого роду предметні уміння, навички, способи мислення.

В процесі формування предметної компетентності студенти стають не просто пасивними слухачами, які відтворюють дії викладача, а активними учасниками процесу пізнання. Наприклад, навчаючись розв'язувати задачі, студенти не копіюють готові розв'язки з дошки, а займаються пошуком алгоритму розв'язання задач, а потім застосовують самостійно. Під час самостійного розв'язування задач пропонуються багаторівневі картки кожному студенту, що передбачають самоперевірку розв'язку тієї чи іншої задачі; успішно виконавши завдання першого рівня, можна перейти до наступного. Можливий випадок використання діяльності студентів у групах по 4 людини, що дозволяє їм під час роботи консультувати один одного.

Формування предметної компетентності передбачає творчі багаторівневі домашні завдання. Наприклад, підготовка повідомлення за однією з запропонованих тем, підготовка демонстрації того або іншого явища або закону, пошук розв'язку творчої чи експериментальної задачі. Кожен студент може вибирати і виконувати те, що йому найбільш доступно на даному етапі саморозвитку. Можна запропонувати виконати одразу кілька завдань, якщо дана тема викликала підвищений інтерес у студентів.

Таким чином, компетентнісний підхід в освіті на противагу концепції “засвоєння знань”, а насправді сумі відомостей, передбачає засвоєння студентами різного роду умінь, що дозволяють їм у майбутньому діяти ефективно в ситуаціях професійного, особистого й суспільного життя. Причому особливе значення надається умінням, що дозволяють діяти в нових, невизначених, проблемних ситуаціях, для яких заздалегідь не можна напрацювати відповідних шляхів і способів розв'язку. Їх треба знаходити в процесі вирішення подібних ситуацій і досягати бажаних результатів.

Компетентнісний підхід є посиленням прикладного і практичного характеру всієї вищої освіти.

Принципово змінюється і позиція викладача. Він перестає бути разом з підручником носієм “об’єктивного знання”, яке він намагається передати студентам. Його головним завданням стає мотивувати студентів на прояв ініціативи і самостійності. Він повинен організувати їх самостійну діяльність, в якій кожен міг би реалізувати свої здібності та інтереси. Таким чином, створюється “розвиваюче середовище”, в якому стає можливим формування у кожного студента (на рівні його розвитку інтелектуальних та інших здібностей) певних компетенцій у процесі здійснення дій у напрямку поставлених цілей.

При підготовці до занять велику увагу приділяють розв’язуванню задач, тому що вони сприяють:

- зміні організаційних форм навчального процесу, структури освітнього процесу в цілому;
- формуванню навичок продуктивної діяльності: отримання знань безпосередньо з реальної дійсності;
- оволодіння прийомами дій в нестандартних ситуаціях, евристичними методами вирішення проблем;
- формування здатності працювати з інформаційними джерелами, навичок роботи в групі, вміння планувати діяльність з досягнення результату, виконати програму і представити результати своєї діяльності;
- адекватному застосуванню знань для вирішення проблем, що виникають у повсякденному житті;
- зміні форм і методів оцінювання (введення нових критеріїв оцінки, розширенню того, що оцінюється, і т.д.).

Предметна компетентність виступає як здатність застосування студентами вивчених формул, законів і явищ, при вирішенні поставлених завдань і використання знань в життєвих ситуаціях. Досвід переконує, що лише налагоджена система може дати результат. Студент, який займається в системі з предмету, завжди успішний. Сума накопиченого знання еквівалентна вимогам, що висуваються до студента по завершенні навчання. Компетентність вимагає віддачі і від викладача, і від студента. Формально, засвоївши програму з фізики, студент повинен знати правила і успішно застосовувати їх у практичній діяльності. Знання повинні стати настільки звичними, а застосування законів автоматичними. Студент не фіксує послідовність проходження правил, а робить це автоматично.

Наприклад, при розрахунку споживання електроенергії. Прилад для вимірювання роботи струму, носить назву електричного лічильника, у ньому застосовується одиниця роботи струму $1 \text{ кВт} \cdot \text{година}$. Це така робота, яку протягом однієї години здійснює струм в приладі потужністю 1 кВт . У житлових будинках при напрузі 220 В сила струму у провіднику не повинна перевищувати 10 А , тоді відповідна потужність споживачів в квартирі дорівнює $10 \text{ А} \cdot 220 \text{ В} = 2200 \text{ Вт} = 2,2 \text{ кВт}$. Грошова вартість $1 \text{ кВт} \cdot \text{год. електроенергії}$ називається тарифом, в Україні становить $30,84 \text{ коп. за } 1 \text{ кВт} \cdot \text{год}$.

Такі задачі дозволяють розвивати предметну компетентність студента, що виявляється незалежно від ситуації. Компетентнісний підхід передбачає продуманість, старанність у підготовці кожної теми, у доборі методів і прийомів, що використовуються в навчальній діяльності. Переконали, що форма подачі матеріалу повинна змінюватися на заняттях з фізики від академічної до креативної, нестандартної, несподіваною для студента. Застосування інформаційно-комп’ютерних технологій на заняттях з фізики, використання різних комп’ютерних програм, різноманітних тестових програм – доречно і органічно для сучасних студентів. Мова комп’ютера, алгоритм заданості кроків дуже близький за логікою відпрацювання, відшліфовування предметної компетентності.

В процесі вивчення фізики формування предметної компетентності відбувається на трьох рівнях (див. *рис. 1*).

Отже, сучасний викладач фізики повинен використовувати усі можливості для розвитку предметної компетентності студента. Зрозуміло, що це потребує значних зусиль, ретельної підготовки при плануванні кожного заняття, реагування на засвоєння або, навпаки, труднощі при засвоєнні теми заняття. Розвивати предметну компетентність – це ставити студенту ряд

предметних професійно-орієнтованих питань, ситуацій і задач теоретичного і прикладного характеру, розв’язати які студент має бути готовим по завершенню вивчення фізики.

Рис. 1

Список використаних джерел:

1. Азарова Р.Н. Розробка паспорта компетентності : метод. рекомендації для організаторів проектних робіт та проф.-викл. колективів вузів / Р.Н. Азарова, Н.М. Золотарьова. – М., 2010. – 48 с.
2. Варданян Ю.В. Становлення і розвиток професійної компетентності педагога і психолога / Ю.В. Варданян, В.А. Сластьонін. – М., 1998. – С. 9.
3. Зеєр Е.Ф. Компетентнісний підхід до модернізації професійної освіти / Е.Ф. Зеєр, А.М. Павлова, Е.Е. Симанюк // Вища освіта в Росії. – 2005. – № 4.
4. Зимняя И.А. Компетентия и компетентность / И.А. Зимняя // Студентство. Диалоги о воспитании. – 2004. – № 6. – С. 37.
5. Селевко Г.К. Компетентності та їх класифікація / Г.К. Селевко // Народна освіта. – 2004. – № 4. – С. 138-142.
6. Татур Ю.Г. Компетентність у структурі моделі якості підготовки спеціалістів / Ю.Г. Татур // Вища освіта сьогодні. – 2004. – № 3. – С. 21.
7. Тульчибаєва М.М. Про зміст понять «компетентність» і «компетентія» / М.М. Тульчибаєва // Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутнього педагога : зб. матеріалів IV Всерос. науч.-практич. конференції викл. педвузів. – М., 2010. – С.5.
8. Хуторський А.В. Ключові компетенції як компонент особистісно-орієнтованої парадигми освіти / А.В. Хуторський // Народна освіта. – 2003. – № 2. – С. 58.
9. Шишов С.С. Компетентнісний підхід до освіти: забаганка чи необхідність / С.С. Шишов, І.Г. Агапов // Стандарти і моніторинг в освіті. – 2002. – № 3. – С.5.

С. А. Муравський

Каменець-Подольський національний університет
імені Івана Огієнка

ФОРМИРОВАНИЕ ПРЕДМЕТНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТА В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ФИЗИКИ

В статье рассмотрены особенности использования компетентностного подхода в процессе преподавания физики в высших учебных заведениях, который предполагает усвоение студентами различного рода знаний, умений, навыков,

S. A. Murawski

Kamenets-Podolsky Ivan Ohienko National University

**FORMING OF SUBJECT COMPETENCE OF STUDENT
IN THE PROCESS OF STUDY OF PHYSICS**

In the article the peculiarities of competence approach in teaching physics in institutions of higher learning, which involves learning by the students of various knowledge, skills, allowing them to act effectively in situations of professional, personal and social life. Describes the differences between traditional approaches and competently, between competence and competence, the basic structural elements of competence. The ways of formation of competence, which is the ability to use students studied formulas, laws and phenomena, when solving problems, and use knowledge in real life situations. Offered from my own experience at the level of formation of competence achieved in the formulation and solution of physical problems.

Key words: competently approach; competence; competence; task; cognitive activity.

Отримано: 21.09.2014

позволяющих им в будущем действовать эффективно в ситуациях профессиональной, личной и общественной жизни. Описаны различия между традиционными подходами и компетентностным, между компетенцией и компетентностью, приведены основные структурные элементы компетентности. Рассмотрены пути формирования предметной компетентности, которая выступает как способность применения студентами изученных формул, законов и явлений, при решении поставленных задач и использования знаний в жизненных ситуациях. Предложено из собственного опыта работы на уровне формирования предметной компетентности, которые достигаются в процессе составления и решения физических задач.

Ключевые слова: компетентностный подход; компетентность; компетенция; задача; познавательная деятельность.

УДК 378.147; 372.853; 371.261

Н. Л. Мыслинская

Калужский государственный университет им. К.Э. Циолковского

e-mail: kgn@kspu.kaluga.ru

**ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ
В ПРОЦЕССЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ**

В статье рассматривается модель формирования профессиональных компетенций будущего учителя физики в процессе педагогической практики. Модель включает содержание компетенций, требуемых ФГОС ВПО; задания студентам, способствующие развитию и формированию соответствующих компетенций; формы контроля выполнения заданий; критерии сформированности компетенций.

Ключевые слова: учитель физики, педагогическая практика, компетенция, задание к практике, форма контроля, модель.

В реализации основной образовательной программы (ООП) педагогическая (производственная) и учебная практики являются обязательными и представляют собой вид занятий, непосредственно ориентированных на профессионально-педагогическую подготовку обучающихся [1].

Педагогическая (производственная) практика проводится в образовательных учреждениях (средних школах, гимназиях, лицеях, информационных НПО и СПО). Учебная практика может проводиться в образовательных учреждениях – школах, гимназиях, лицеях, центрах дополнительного образования, на кафедрах и в лабораториях вуза, обладающих необходимым кадровым, научно-техническим потенциалом и способствующих освоению ООП и формированию необходимых компетенций студента.

Она включает три взаимосвязанных аспекта: 1) учебно-методический (проведение уроков и внеклассных мероприятий по предмету); 2) педагогический (воспитательная деятельность в процессе учебных и внеклассных занятий); 3) психологический (использование знаний по психологии в конструировании учебно-воспитательного процесса и взаимодействия с учащимися, учителями и другими субъектами практики; выполнение психологического исследования – задания по психологии).

Разделом учебной практики может являться научно-исследовательская работа студента. При наличии научно-исследовательской работы в качестве раздела учебной практики студенту должна предоставляться возможность: изучать научно-педагогическую, специальную литературу, достижения отечественной и зарубежной науки и образования в соответствии с профилем ООП; участвовать в проведении научных исследований или выполнения проектных разработок; осуществлять сбор, обработку, анализ и систематизацию информации по теме (заданию); составлять отчеты (разделы отчетов) по теме или разделу (этапу, заданию); выступать с докладом на конференции [1].

Педагогическая (производственная) практика предполагает обязательными отчет студента и отзыв работодателя. Учебная практика предполагает отчет студента и отзыв руководителя практики. Другие виды отчетной документации устанавливаются факультетом (институтом) в соответствии с профилем подготовки.

В ходе педагогической (производственной) и учебной практики студент ведет дневник практики. Дневник практики является документом, отражающим наличие и выполнение студентом видов деятельности (заданий), направленных на формирование профессиональных компетенций.

Формированию профессиональной компетентности посвящена монография П.С. Атаманчука, К.Г. Никифорова, А.А. Губановой, Н.Л. Мыслинской «Педагог-физик XXI века. Основы формирования профессиональной компетентности» (Калуга – Каменец-Подольский, 2014) [3].

В данной статье конкретизируется компетентностный аспект педагогической практики, т.е. показана модель формирования профессиональных компетенций, включающая содержание профессиональных компетенций, требуемых ФГОС ВПО, задания, способствующие формированию компетенций, формы контроля, подходы к оцениванию работы студентов. В аудиторном учебном процессе и в ходе установочной конференции, предшествующих практике, студенты информируются о тех знаниях, умениях, владениях, которыми должен обладать студент после окончания практики и соответствующих им компетенциях.

В результате прохождения педагогической практике студент должен на выходе:

ЗНАТЬ:

- ценностные основы профессиональной деятельности в сфере образования;
- основы общих и специальных дисциплин в объеме, необходимом для решения типовых профессиональных задач;
- основные направления и перспективы развития образования;
- школьные программы и учебники;
- средства обучения и их дидактические возможности;
- санитарные правила и нормы, правила техники безопасности, обеспечивающие учебный процесс;
- особенности реализации педагогического процесса в условиях поликультурного и полиэтничного общества;
- основные направления, содержание и методы работы с родителями.

УМЕТЬ:

- планировать и проводить учебные занятия с учетом специфики тем и разделов образовательной программы и в соответствии с учебным планом;